

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 3.

V Ljubljani, v soboto 17. januarja 1903.

Letnik VIII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrlet 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopiši se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“ — Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani Stari trg šte. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navzlni cen.

Jesenice — Ljubljana.

Senzacija prošlih dni so bile občinske volitve na Jesenicah. In po pravici! Kajti iz tega volilnega dogodka se razliva svetla luč v globine našega sedanjega gospodarskega, političnega in narodnega položaja.

Slovenska vas v planinskem kraju, obdana od visokih gora v ozki dolini, na katero gledajo starodavni lesovi in koder je skozi tisočletje odmeval le domači, slovenski govor — ta vas postane kar naenkrat industrijski kraj, v katerem se tere množina prebivalstva, križališče železnic in dobi vse pogoje, da se razvije v velevažno središče severozapadne Kranjske. In v tem trenutku nastopi nemški naseljenec, zabije v slovenska tla pilote za nemški most od Berolina do Adrije, jih hoče proglasiti za nemško last in ustanoviti na njih nemško politično trdnjavo!

To je za nas velevažen narodnopolitičen dogodek. Slovenci smo tam zmagali. Hvala za to tamošnjim domoljubom, posebno pa katoliško-narodni organizaciji, katera se je izkazala kot izboren jez proti germanizatoričnim tendencam! A ne veselimo se, ampak premišljujemo!

V boju za obstanek mora danes obstati le oni narod, kateri zna izkoristiti zase prirodne sile in tehnične pridobitve. A pogledimo le na svoje ozemlje! Le redkokje vidimo, da se povspne Slovenec do višje podjetnosti. Onih „podjetnikov“ tu niti ne upoštevamo, kateri snujejo razne filijalke čeških in dunajskih tvrdek, kajti to niso slovenska podjetja in imajo za nas bolj ali manj značaj tujega spekulativstva. Iz naroda samega moramo dvigniti zaklade ter jih plodonosno naložiti, da delo domačega uma in domače dlani dvigne naše ljudsko narodno premoženje. Dokler tega ni je vse zastoj.

Le pogledimo Savin tok od Savice in Podkorena tje doli do hrvaške meje! Ali ne tečejo vsako uro milijoni mimo nas in se nikdar ne vrnejo? Nikogar ni, ki bi jih prijel in pridržal. Če pa kdo pride in zajame iz tega ponujane

nam bogastva, je večinoma tujec, kateri za svoje zlato kupuje sužniške verige.

Kdaj se bo to izpremenilo? Mi ne bomo mogli nastopati nikdar v obiti, ako si s kooperacijo ne ustvarimo gospodarskih jednot višje vrste, katere morejo položiti svoje izdatne vsote na mednarodni trg. In zato smo mi veseli vsakega gibanja, katero vzbuja čut celokupnosti in solidarnosti v našem ljudstvu. Vsaka posojilniška seja v zadnji zagorski vasi se nam zdi važna šola v tem prepotrebem ljudskem vzgojevanju.

Zato pa najstrožje obsojamo one, ki iz strupene zavisti zatirajo to ljudsko probujevanje.

A kaj naj rečemo, ako ponudi celo stranka, ki se imenuje „narodna“, svojo roko onim, ki hočejo nemški klobuk potisniti na slovensko glavo! To se je zdaj zgodilo. „Slov. Narod“ ne samo da ni podpiral slovenske stranke na Jesenicah, ampak je celo izjavil da bi bil odkrito pisal za stranko tujcev, ako bi bila ta med svoje kandidate sprejela več Slovencev! Tako janičarsko pisanje je bilo doslej pri Slovencih nekaj nečuvvenega. Torej proti slovenski stranki bi se upala nastopiti liberalna stranka takoj, ako dobi v kakem kraju nekaj slovenskih janičarjev, ki dajo svoja imena za boj proti svojim očetom in bratom!

In zakaj to? Ker so politično združeni nemški voditelji in slovenski „prvaki“. Nemško slovenska liberalna zveza je mati teh žalostnih razmer. Baron Schwegel je prihitel sam z Dunaja k volitvi. Kako more torej Tavčarjev list nastopiti proti njemu v obrambo slovenstva, ako sta pa vezana, da v politiki držita vkup?

V Ljubljani se je naredila ta zveza najprej za boj v deželnem zboru. A ta politična zveza je liberalno stranko spravila v popolno sužnost od nemških mogotcev tudi v gospodarskih in narodnih vprašanjih. To nas uče Jesenice. In nasledki tega se bodo vedno očitneje kazali

tudi v Ljubljani, dokler poštena slovenska duša ne namaga in ne požene v kotlonih, ki v kot spadajo!

Poročila iz mest in trgov.

Iz Kranja, 15. januarja. „Kako smo postali liberalci?“ ta naslov je že dvakrat dal „Gorenjec“ uvodnemu članku, odgovoril pa ni prav nič na vprašanje, katero si je sam stavil. Samo to trdi ta hribovski člankar, da je liberalci in da veruje le to, kar po svoji pameti verovati sme. Duhovnikom pa podtika vse, kar najslabšega podtikati more in čisto nič ne vpraša, če je to pametno in resnično, kar piše, in če tedaj po svoji pameti pisati sme. Takó na primer pravi, da so duhovniki našli oderuhov med trgovci in gostilničarji in se zaradi tega jezi nad duhovni. Večkrat je bilo pa že povedano zadnja leta, da je te oderuhe prvi zavohal dr. Ivan Tavčar. Če učitelj Hribovski tega ne verjame, naj vzame v roko Tavčarjev „Pravnik“, pa se bo sam prepričal, da tudi to verjeti sme.

Ker Hribovski noče dati odgovora na vprašanje, kako so tisti, ki verjamejo „Gorenjcu“, postali liberalci, bomo pa nekoliko povedali mi. Če kdo hoče postati liberalci, je najprej treba, da začne zanemarjati božjo službo, zlasti pridige in krščanske nauke. Od začetka še sme hoditi k sami maši, potem pa mora verovati, kakor je bilo pisano v „Narodu“, da so cerkve znamenja naše sužnosti, in tedaj se mora cerkve in molitev sploh ogibati, da neha biti zaslužjen. Sedaj je že na pol kuhan liberalci. Brez dokazov sme verjeti, da je prejemanje sv. zakramentov za svobodnjake nepotrebna stvar. Če vidi kje v tem oziru slabe izglede, mora, če hoče biti liberalci, na nje gledati in se po njih ravnati. To pa še ni zadnja stopnja na poti, na kateri napreduje liberalci. Da postane stanoviten, mu je treba črtiti tiste, ki oznanjujejo vero, in sicer po tem načelu: čem bolj se kdo poteguje za

Marconi in njegovi poskusi z brzojavom brez žice.

Neki spretni sourednik rimske „Tribune“ je posetil nedavno Marconija, kateremu se je ravno kar posrečilo odposlati brezžični brzojav iz Amerike v Evropo, na njegovem brodu „Carlo Alberto“ ter je v razgovoru z njim zvedel mnogo podrobnosti o Marconijevi iznajdbi, katera do sedaj, dasi lahko umevna, vendar ni znana širšemu občinstvu.

„Prinašam Vam“, pravi novinar, „pozdrav od svojega lista in od strani njegovih čitateljev. Vse narode brez razlike, a zlasti vaše rojake, Italijane, zelo zanima vse ono, kar delate Vi za napredek znanosti in v proslavo očetnjave; če so Vam pa za vedno hvaležni, bodete mi li Vi hoteli nekoliko natančneje opisati svoje poskuse in me vpeljati v to stroko?“

„Vem, kam merijo Vaše besede“, odvrne Marconi. „Vi bi radi za gotovo vedeli, kako moj stroj v praksi deluje. Čujte toraj: Poskusi dokazujejo, da med morjem ležeča zemlja, če je prav z gorami — kakor z Alpami in Pireneji —

prevlečena, ne zadržuje našega brzojava. Izvolite si predstaviti: Ko smo odpluli od Gibraltara, izpod visokega, s topovi obloženega brega, prejel sem brzojavko, ki je poročala o nesrečnem porodu ruske carice. Postaja v Pold-hu (Cornwallis) poslala nam je to brzojavko, ker je vedela, da je bil naš „Carlo Alberto“ v Kronstadtu, pa da nas vsled tega zanimajo vse ruske novice. Evo, s tem je dokazano, da si moreta dva broda dopisovati med seboj kljub temu, da se eden nahaja v Sredozemskem merju, a drugi v Indijskem oceanu brez ozira na kopno zemljo, ki jih deli. Tako more tudi Malta ravnotako dopisovati z Angleško. Na svojem zadnjem potovanju prejeli smo cel čas tja do Lisabone noč in dan razne brzojavke, katere sem dal kopirati v več eksemplarov in tako izdal na odprtem morju novine, katere so vsi hlastno čitali. Da bi videli to veselje, ko so mornarji zvedeli, da je admiral Palumbo odplul v Tripolis! Za tem je počila vest, da se gre tu samo za običajni mirovni poset. Ko je malo pozneje počila vest o malem bombardementu na Haiti-ju, so jeli mornarji trditi, da mora to biti kaka zmešnjava v transmisiji, in da je do tega bombardementa prišlo nekje drugod.“

„Koliko brzino ima transmisija vašega telegrafa?“ vprašal je na to novinar.

„Brzina transmisije po etru, a ne po zraku, — kakor se to često napačno umeva — znaša toliko, kakor svetlobina: tristotisoč kilometrov v sekundi.“

„Vsled tega bi Vi mogli odposlati brzojavko okoli in okoli zemlje, ki bi se vrnila na svoje izhodišče?“

„Seveda. V tem slučaju bi bilo treba edino povečati moč izhodne postaje.“

„Ali“, reče novinar, „ko bi šla Vaša brzojavka okoli zemlje, tedaj bi morala brez dvojbe iti tudi mimo krajev, ki so od krajev razsvitljeni a potem — kaj se zgodi — solnčni žarki vplivajo na električno kroženje...“

Marconi se je smejal.

„Zadeli ste pravo. Vsled današnjega stanja poskusov nam ni svetloba tako po misli, kakor tema, ali ne bode preteklo dolgo časa, in Vi bodete videli, da bode tudi ta mala težkoča odstranjena; jaz mislim, da sem jo že obvladal.“

„Ste li ustanovili že mnogo postaj?“

„Najznamenitejša naša postaja je Poldhu v Cornwallis-u. Ona ima moč štiridesetih konjskih

vero, tem bolj ga sovraži in obiraj! Da pa ne bodeš opešal v tem težavnem poslu, naroči si časnikov in knjig strogoliberalnih. Najboljši so taki časniki, ki družega ne napadajo kot duhovne, in ki drugih stvarij ne prinašajo, kakor napade na farje, ki so pravi hudiči. To tečno hrano zavživaj zjutraj pri kavi, po kosilu ko smodko prižgeš, in zvečer, ko se spat vležeš. Na ta način postaneš mož značaj, trden liberalce kakor jeklo. Dokler se boš teh sredstev posluževal, ne boj se, ne bodo te spreobrili v klerikalca nikdar, naj pride iz nebes sto angeljev, ali pa iz pekla sto hudičev. Zdaj pa, liberalci, recite, da ni res, da ste tako postali liberalci! Za tiste izmed Vas, ki imajo še kaj vesti, je pa dal liberalni „Slovan“ ta-le recept:

„A v duši se nekaj oglaš
in tiho prosí, svári . . .
Pijmo, pijmo, fantje,
da nam duša zaspi!“

Kranjske novice. Ogenj, ogenj, tako se je čulo pred nekaj dnevi po Kranju. Mnogi so hiteli na Škrbovec gledat, odkod prihaja dim. Mej gledavci so bili tudi Sajevečevčička. Ko pripomni eden izmed navzočih brambovcov, da utegne goreti v Žabnici, pogledajo oče Sajevec s svojim stratičnim očesom ter konstatirajo, da je ogenj v Soru. — V resnici je gorelo neko poslopje v Žabnici. — Nekateri poredneži so se začeli muzati, češ, kako dobro se znajo orijentirati g. Sajevec. Neki drugi pa pravi svojemu sosedu: „Ali so to tisti gospod, ki so v ledenici okna iznašli?“ — Požarna bramba je ostala doma in gasit so šli brambovci iz Stražišča.

Raznoterosti iz Kranja. Izobraževalno in zabavno društvo „Kranj“ je priredilo prvo javno predavanje v nedeljo v društvenih prostorih. Predaval je g. prof. Bogumil Remec o elektriki. Zanimivemu predavanju, kojega je poslušalo lepo število udov, je sledilo burno odobravanje. — Drugo predavanje bo prihodnjo nedeljo (18. t. m.) ob 5. uri popoldne. Gospod prof. Remec je obljubil nadaljevati o ravno isti tvarini. Napravil bo več poskusov. Želeti je obilne udeležbe. — Fotograficni ugledni samogib se še vedno nahaja v mestni ubožnici. Vsak dan se kažejo lepi, novi prizori. Vstopnina je 15 kr. Gotovo ne bo nikomur žal, če si ogleda te slike. — Usnjarski pomočniki so imeli v hotelu „Nova Pošta“ pretečeno nedeljo občni zbor. Udeležilo se ga je tudi več članov iz Tržiča.

Iz Idrije, 10. jan. (Pogovor dveh idrijskih rudarjev). Naše mesto je oddaljeno od železnice in državne ceste, v globokem kotlu prebivamo sami zase. Vendar se pri tolikem številu ljudi vedno kaj zgodi, da imamo o čem govoriti in in če bi tega ne bilo, pa prinese „Jednakopravnost“ kaj tacega, da smo si v laseh. Eden pravi: tukaj „Jednakopravnost“ „farba“, to je izmišljeno, to pa naravnost zlagano i. t. d., a liberalni pristaš samozavestno modruje: kaj vse naši gospodje ne znajo in ne vedo, no to so jih dali, te klerikalce

in tako se zaplete razgovor včasih zelo ognjevit. Tako je zadnja številka našega lokalnega lista z neko notico dala povod, da sta se sprijela rudarja, eden pristaš naprednjakov, drugi pa katoliške stranke. Dotična notica slove:

„Dekan Arko je zvišal penzije, tako govore sedaj splošno po mestu vsi tisti, katerim bode vsled ministerske odredbe z novim letom povišana pokojnina. Da klerikalci hitro izrabijo ta slučaj, in obrnejo vodo na svoj mlin, to smo si mislili prej, kakor se je ta govorica v istini razširjala. Saj tako neumnih ljudi, kakor so naši klerikalci, je težko dobiti. Dokazuj jim še toliko, da dekan še s prstom ni mignil za to, vse zastoj. „Dekan so nam dobili, pa je. Zato pa nabirajo sedaj tudi že denar za mastno mašo, da bodo gospod dekan videli, kako so jim hvaležni.“

L. — liberalce: pravi: „no vidiš, tu ti naša gospoda naravnost pravi, da si neumen ti in tvoji somišljeniki, ker verjamete vse, kar vam vaši voditelji natvezejo. Še ne poprašate druge, je li res ali ne. Niste li res starokopitneži?“

K. — rudar katoliške stranke. — Kaj pa če bi ti jaz dokazal, da je ravno narobe. Vi se bahate z naprednjaštvom, a še toliko napredovati ne smete, da bi samostojno mislili. Vi ravno morate slepo verjeti, naj vam vaš list še taka nasprotja pove. Če ta številka pravi: to je črno, vi trdite, črno je, ako pa druga čez 14dni pove, ne, belo je, štopicate za njimi: aha, belo je.

L. Kako umeš to? Saj to vendar ni v zvezi s povišanjem penzije, o kateri hočeva govoriti! Le umikaj se mi ne!

K. Bodi brez skrbi! Kar pri penziji ostaniva!

L. Lahko precej začneš.

K. Vidiš, vaša gospoda še ne ve pravzaprav, o čem piše. Pravi z novim letom se bo pokojnina povišala, a ni res. Z lanskim celim letom se poviša. Dobili bodo od 1. januarja 1901 vse povrneno, kolikor več znaša njih penzija po novi odredbi. In ker bode skupna svota povišanja znašala blizu 15.000 K, se je vaša gospoda za toliko zmotila. No, njej je lahko. Dolgove dela kar po stotisočih, kaj se zmeni za borih 15.000! A ubogim starim rudarjem, siromašnim vdovam in sirotam se bode pa zdatno poznalo. Tedaj naj bi vsaj takrat pozvedela vaša gospoda kako in kaj, kadar ubogim rudarjem kaj napiše. Vidiš, mi, ki smo „neumni“, vprašamo, kaj je resnica, vi pa ste toliko napredovali, da takoj vse verujete, kar vam list natrobi.

L. Ne, to ni taka reč! Saj bodo stari penzionisti še boljše na tem, če več dobe.

K. Res, to je tudi napredek, če eden več dobi, kakor pričakuje.

L. A tu se gre vendar za to, kdo je ta poboljšek izposloval? Vaša stranka kar sebi prilastuje zasluge, ko vendar ni res. To je preporna točka!

K. Prav, kar pri tej točki ostaniva! Vaši prvaki imajo bridko izkušnjo, da se od zgoraj ne doseže kak priboljšek Idričanom. Saj je še v spominu, kako mogočno so romali vaši veljaki

na naše stroške na Dunaj odprta vrata podirat. Pa vsa deputacija z vašimi državnimi in deželni poslanci vred ni mogla zastoj pridobiti mali del obširnega eraričnega travnika za stavbo realki. Kaj ne, več kot 50.000 nas ta prostor stane. Ako ti možje, ki imajo upliv, zmožnost, zvezo navzgor niso mogli take malenkosti izposlovati, kako bi mogel naš dekan kaj doseči, ki nima nobene veljave, celo ne zmožnosti za pravega ljudskega zastopnika. Kako so se vaši poslanci obnašali pri postavi o krošnjarstvu, si gotovo bral. Enega ni bilo na Dunaju, drugi celo v obrtni odsek ni prišel k sejami, tretji pa je le govoril proti nujnosti. Se ve, taki ne bodo kaj dosegli in vi menite, ako vaši mogočnjaki ne zvrše kake stvari, kaj bodo še le drugi?

L. Kaj boš zabavljaj čez naše, kaj so pa vaši poslanci dosegli?

K. No od naših državnih poslancev menda vendar več, kako so se potegnili za svoje volilce in koliko so dosegli. Kaj je pa naš deželni poslanec storil, to bodo pa stari penzionisti, njih udove in sirote v kroncah videli sad njegovega dela. Le potrpi! Naj se enkrat razračuna, koliko na vsacega pride — vidiš to delo ni malenkost, saj je okoli 180 provizionistov in blizu 200 udov in njih sirot — in bode vsak celo svoto potegnil za lansko leto in potem še vsaki mesec dobival priboljšek, tedaj bodo pač čutili, kako se je naš dekan s pomočjo katoliških državnih poslancev potegnil za svoje volilce. Saj tako „pameten“ vendar nisi, da bi tak priboljšek iz Dunaja kar sami od sebe Idričanom ponujali. Se li ne spominjaš več, kako so 18. novembra 1901 državni poslanci dr. Šustersič, Povše in dr. Žitnik predložili poljedelskemu ministru več točk glede idrijskih delavcev. Kdo je pa vse te točke sestavil, kdo je ves materijal zbral, s katerim so si upali katoliški državni poslanci na najvišje mesto? Idrijski župan ali gospodje okoli „Jednakopravnosti“ gotovo ne, ker drugače bi bila idrijska pratika gotovo že vse to prinesla.

L. Pa „Jednakopravnost“ piše, da dekan Arko še s prstom ni mignil v tej zadevi.

K. Kaj te že pamet zapašča in spomin na vrh? Nisi li bral pred pol letom v „Jednakopravnosti“: dekan Arko prav pridno piše neke prošnje za zvišanje pokojnine? Takrat so se norčevali iz njega, ko ni bilo dosti upanja, da se to doseže, sedaj ko je vspeh „pridnega pisarja“ tukaj, pa trdijo, da še s prstom ni mignil za to. Vprašam te, kako se pa piše, celo prav pridno piše, ne da bi se s prstom mignilo? Kaj ne, človek mora biti res „neumen“, ako kaj tacega verjeti more? Kje se toraj neumnost redi in pase, pri vaši ali pri naši stranki?

L. Ti moraš vedno prav imeti, vse mi ovržeš! To pa vendar ni lepo od dekana-poslanca, da se mu sedaj denar nabira za mastno mašo. Poslanec ne sme za plačilo delati. Ta madež mu pa vendar ostane, reci kar hočeš!

K. Le počasi! Da se kak denar v znak hvaležnosti nabira, mi ni znano. A pravilo mi

sil, in potemtakem lahko razpošilja svoje brzjavke na tri tisoč kilometrov daleč. Druga, skoraj istotako močna postaja se nahaja v Canadi. Njo podpira kanadska vlada s 400.000 franki „á fonds perdú“. Tretja postaja je v bližini Bostona“.

„A kako je stvar s trgovskimi prednostimi in dobičkom?“

„No, mi že prilično toliko zaslužimo, četudi vsaka postaja stane pol milijona frankov. Na šestdesetih angleških bojnih ladjah je uveden moj sestav, pa mi angleško vojno ministerstvo vsako leto daje primerno odškodnino. Nadalje štejem med predplačnike tudi sedemindvajset velikih svetovnih trgovinskih brodov. V celem britanskem cesarstvu obstoji do sedaj že 41 postaj angleškega Lloyda, in ta se je zavezal, da se bode štirinajst let izključljivo posluževal mojega sestava“.

„Vaši nasprotniki so govorili tudi o tem, da bi se lahko kdo našel, ki bi iz sovraštva lovil Vaše radiograme“.

„Naj to le kdo poskuša! To ni tako lahko, se je zato treba postaviti v sredino cele strojarnice“.

„Ali ne bo v Italiji ustanovljena postaja?“

„Jaz sem vladi na razpolago. V vseh svojih zvezah z inozemstvom sem si ohranil povsem proste roke z ozirom na Italijo. Divim se in ljubim Angleško, ne samo zato, ker je moja mati Angležinja, nego tudi zaradi velike energije in moči tega naroda, kateremu se imam mnogo zahvaliti, ali v meni bije italijansko srce. Jutri bom razpravljajal z admiralom o ustrojenju velike postaje, katere natančnejše mesto še meni samemu ni znano“.

„Verujte mi, Italijani so Vam zelo hvaležni za slavo, katero Vaš genij pripravlja domovini“.

„Ne govorite o geniju. Saj sem jaz imel samo srečo. Vi in mi vsi vemo, koliko iznajditeljev umira v pozabljenosti, ker nimajo sredstev, da bi uresničili projekte. Jaz sem našel novcev, a potreboval sem mnogo, pa sem srečno tudi našel, kar sem trebal. Znal sem si pridobiti poroštvo in — basta!“

Po kratkem prestanku, v katerem se je Marconi zamislil, ker se je morebiti spomnil na svoje prve borbe, kako ugodno opaža interviewer in reče: „Vrlo mnogo se imam zahvaliti italijanskemu pomorskemu ministerstvu, katero me je vedno vzpodbujalo in podpiralo. Glejte, sedaj me je minister mornarice Morin danes povabil

na zajuterk, pa mi je čestital na odkritju mojega „Dedector Magneticus“ ter mi obetal, da mi bo šel v vsem na roko, kar bom potreboval pri poskusih za to odkritje. — V to svrhu bom odpotoval na „Carlo Albertu“ v Canado, a za tem v Cap Breton v Novi Škotski, a od ondot v Cap Cad v Massachusettsu. In tako bode „Carlo Alberto“ za Italijo znanstven brod za brzjavljenje brez žice“.

Vredno je opomniti, da je razpravljajal minister Galimberti koncu leta z Marconijem, kateri mu je predložil projekt za uravnanje radiografske postaje, katera bi morala stopiti v zvezo z vsemi obstoječimi postajami kakor tudi z onimi, ki se bodo še ustanovile. — Vlada bo ta projekt, za čegar izvršitev je potreba 700.000 lir, pregledala in ga bode — v povoljnem slučaju — predložila parlamentu v odobrenje.

Mnogobrojnim odlikovanjem, katera si je Marconi pridobil, pridružila so se še nova: Minister Galimberti je priredil Marconiju na čast slavnostni banket, na katerega so bili povabljeni tudi najvišji dostojanstveniki italijanski. Na ta banket je došla brzjavka italijanskega kralja, v katerej je kralj Markoniju podelil veliki častniški križ reda italijanske krone.

je pa že več rudarjev, ki so se šli dekanu - poslancu za to zahvaliti, da je on celo hvalo odklonil. Odgovoril jim je, da je on storil le svojo dolžnost in naročil dotičnim, naj le povedo svojim tovarišem, naj nobeden ne hodi k njemu se zahvaljevat, ker zato on nima časa. Veseli ga pa, če je mogel kaj za svoje Idričane storiti. No, imaš še kaj?

L. S tabo ni, da bi govoril, vse mi spodbiješ.

K. Tovariš, to je prav lahko, ker imaš vse tako slabo podprto. Vidiš mi smo „neumni“, ker kaj trdimo za kar imamo razloge — trdno podlago, vi pa ste prebrisani, napredni, ker verjamete, kar se vam brez razlogov natveze.

L. E, pojva na šihito! Pustiva to!

K. Le, kadar boš imel še kaj, pa še pridi!

Domače novice.

Kaj so klerikalci v srednjem veku storili za slovenski narod. O tem bo prihodnji terek v veliki dvorani tukajšnjega „Katoliškega Doma“ predaval g. dr. Gruden. Začetek predavanju ob polu 8. uri zvečer. Somišljeniki, opozorite znance in prijatelje na to važno predavanje!

„Narodne“ dame so se prehladile na plesu pri baronu Heinu. Sobane so bile premalo zakurjene, ker prireditelj baje ni računal na to, da pridejo „narodne“ dame tako — dekoltirane. Drugič naj se „narodne“ dame manj dekoltirajo, ali naj pa svojim možem nasvetujejo, naj ne hodijo uklanjati hrbitišča nemškemu baronu. Ker „klerikalci“ niso prišli na Heinovo prireditev, ni nihče mej njimi „prehlajen“.

V ljubljanskem „Sokolu“ je sedaj živahno gibanje. Četa mladih mož hoče postaviti „Sokola“ na stališče, kakor ga zavzema na Češkem, da namreč ne bodi več torišče strankarstva, ampak goji telovadbo in bodi Slovencem to, kar je Čehom — narodna straža. Dr. Tavčar že ni več starosta, pri volitvi novega starosta pa sta si struja pametnejših mlajših moči in četa zastarelih zagrižencev prišli v nasprotje. Treba bo radi tega novega obcnega zbora. Tudi v marsikaterem drugem slovenskem sokolskem društvu bi bil že skrajni čas, da se pojavi nova, zdrava struja.

Sadovi liberalizma se kažejo. Znano je, da je vas Zabnica najbolj liberalno gnjezdo na Gorenjskem. Svoje sadove kažejo nekateri ondotni liberalci na razne načine, najbolj z napadi. Nedavno sta prišla dva civilista iz bližnjega K. tja po opravkih. V gostilni ju takoj neko liberalno človeče vpraša, kake barve sta in ko mu odgovorita, da nista Pirčeve barve, godila bi se jima kmalu slaba. — V terek se je peljal neki gospod iz Loke proti Kranju. Med sv. Duhom in Zabnico so ga napadli, voz je bil trikrat prezezan z nožem, 42 cm dolgo zarezo je dobil. Dotični gospod bi bil težko ranjen, ako bi se ne bil o pravem času ognil. Pred nekaj leti so tu prodajali svoj liberalizem nekateri liberalci na sokolskem izletu; znano je tudi, da se tu marljivo čitata „Rodoljub“ in „Gorenjec“, potem se ni čuditi tem sadovom.

Res liberalno. Ljubljanski občinski svet je nedavno sprejel predlog, naj se ukovina prihodnje leto več ne pobira. Župan pa je prevrnil ta sprejeti predlog in ga ustavil.

Obsojen je bil te dni v Ljubljani trgovski pomočnik Gabriel Kille, ker je okradel brata, na 6 mesecev težke ječe, brezposelni mesar Tine Rajgelj, ki mu je pri dejanju pomagal, pa na 7 mesecev težke ječe.

Ples slovenskih planincev bo 1. februarja v „Narodnem Domu“.

Vsem slovenskim tamburaškim društvom in posamičnim tamburašem. Novo ustanovljena „Zveza čeških tamburaških društev“ prične v spomladi izdajati svoj lastni organ „Vestnik tamburašsky“, ki hoče biti tudi na razpolago bratskim slovenskim društvom. Vsa društvena poročila in druge vesti, ki so v dotiki s tamburanjem, naj se pošiljajo na naslov: Ivan Novák, Praga II. ulice v Karlova št. 453, kateri tudi odgovarja na vsa vprašanja.

Romanje v Rim. Dunajski pripravljalni odbor za romanje v Rim je razposlal po vsej

Avstriji povabilo k skupnemu romanju v Rim. Ker so mnogi naši rojaki že popraševali, je li bode kako skupno romanje v Rim, opozarjamo jih na skupni avstrijski romarski vlak. Vlak odide 26. februarja iz Pontebbe, kjer se romarji priklopijo skupnemu romarskemu vlaku. Romarji se pomude v Padovi, 27. febr.; v Bologni obiščejo znamenita svetišča in prenoče; v Loreti 1. marca ravno tako, v Assisi bodo 2. marca v mraku. Dne 3. marca slovesnost kronanja sv. očeta Leona XIII. V Rimu ostanejo romarji sedem dni, v tem času se udeležijo slovesnosti kronanja poklonijo sv. očetu pod vodstvom kardinala Grusche in ljubljanskega knezoškofa in obiščejo vsa znamenita svetišča. Oskrbovanje za hrano v Rimu preneha v pondeljek dne 9. marca zvečer. Vrniti v domovino se more vsak, kedar hoče, vozni listek velja 45 dni; izstopiti se more na vsaki postaji. Kdor želi tudi za nazaj skupnega potovanja, naj to precej takrat naznani, ko se oglasi in denar pošlje. Cena vožnji je zelo nizka. Za drugi razred 240 K 60 v. za tretji razred 161 K 46 v. V tej svoti je obsežno to-le: 1. Vozni listek iz Pontebbe na Padovo, Bologno, Loreto, Assisi v Rim in nazaj na Florenco, Mestre, Pontebbo. 2. Prosta hrana in prenočišče med bivanjem v Padovi, Bologni, Loreto, Assisi in sedem dni v Rimu. 3. Prosti vozovi povsod kjer romarji ostanejo ali prenočijo s kolodvora in na kolodvor. 4. Prosti vozovi in vodstvo v Rimu pri obiskovanju svetišč in znamenitosti. Obrok za zglasevanje je določen do 30. januarja; na kasneje naročila se ne bode oziralo. Kdor želi romati naj pošlje prijavo in denar pod naslovom: Preč. gosp. Fettič-Frankheim, stolni kanonik, Ljubljana stolni trg št. 6. Sicer pa pojdejo tudi č. g. župniki na roko onim, ki se pri njih oglase.

Krščansko ženska zveza v Ljubljani ima jutri večer v veliki dvorani „Katoliškega Doma“ svojo veselico, pri kateri svira ljubljanska društvena godba. Na vsopredur so prav zanimive točke.

Liberalcem se slabo godi. Listi beležijo vest o liberalnem porazu v Cerknem. Lista kandidatov dosedanjega župana je zmagala v tretjem razredu s 119 glasovi večine. V dosedanem starešinstvu je bila tretjina starešinov narodnapredne stranke, sedaj pa je poražen liberalizem v Cerknem na celi črti.

Nevzdignjene srečke. Od ljubljanskih srečk doslej že pet let niso vzdignjeni sledeči glavni dobitki: št. 70.102 s 50.000 K, št. 71.763 s 50.000 K, št. 36.052 s 30.000 K, št. 38.979 s 3000 K, št. 38.496 s 1000 K, št. 41.027 s 1000 K. Obsiren seznam vzdignjenih srečk ima „Slovenec“.

Gibanje ljudstva v kranjski okolici. Iz nekaterih župnij okoli Kranja smo izvedeli, koliko je bilo lansko leto rojenih, umrlih in poročenih. Besnica: 22 rojenih, 13 mrličev in 4 pare poročenih. Gorice: 23 rojenih, 9 mrličev in 1 par poročen. Križe pri Trziču: 66 rojenih, 38 mrličev in 14 parov poročenih. Naklo: 45 rojenih, 27 mrličev in 10 parov poročenih. Preddvor: 51 rojenih, 40 mrličev in 8 porok. Smednik: 99 rojenih, 85 mrličev in 9 porok. Trstenik: 21 rojenih, 11 mrličev in 3 poroke. Zapoge: 18 rojenih, 3 mrliči in 1 poroka. Tržič: 149 rojenih, 122 mrličev in 30 porok. Duplje: 16 rojenih, 14 mrličev, 3 poroke.

Usodepolne sanje. Te dni se ga je neki R. v Poreču nalezal nekoliko preveč in v tem stanu šel je spat. Kar zaslišijo oni, ki so spali v sosedni sobi, krik: „Ogenj, ogenj, gorí, gorí!“ Ta krik izviral je iz sobe, v kateri je spal R. Naglo skočijo po koncu ter hite v sobo, iz katere je bilo slišati kričanje. Pa glej, v sobi ni bilo ne ognja pa tudi R—a ne, a sobino okno je bilo odprto. Ko se približajo k oknu in pogledajo skozi, zagledajo pod njim ležečega R—, zavitega v odejo. Revež je tožil, da čuti bolečine po celem životu. Tekli so mu hitro na pomoč ter ga prinesli nazaj v spalnico, iz katere je skočil v sanjah skozi okno iz strahu pred ognjem.

Koncert „Glasbene Matice“ bo jutri v nedeljo, dne 18. jan. 1903 v zgornji veliki dvorani „Narod. Doma“ pod vodstvom koncertnega vodje g. M. Hubada. Sodeluje: gdč. Magda Dvořák, koncertna pevka iz Prage, gdč. Ma-

rija Herites, virtuoziinja na gosli iz Prage. g. Josip Procházka, pianist. ženski in moški zbor „Glasbene Matice“. Vspored: 1. F. Mendelssohn: Koncert za violino v e-molu, svira gdč. Marija Herites 2. Dr. A. Dvořák: a) „Lahko noč“, pesem; b) Arija iz opere „Rusalka“, poje gdč. Magda Dvořák. 3. Dr. A. Dvořák a) „Tolažba“; b) „Ujeta“; c) „Prstan“; moravski dvo-spevi, poje ženski zbor „Glasbene Matice“. 4. a) Seint Saëns: Rondo copriccioso; b) dr. A. Dvořák: Balada; c) Sivček: Češki ples, op. 10, svira gdč. Marija Herites. 5. a) A. Foerster. „Povejte ve planine!“ (Nov zbor.) b) A. Nedved „Pod oknom“, poje moški zbor „Glasbene Matice“. 6. „Libické písné“, (Češke narodne): a) „Mesec sveti“; b) „Na teh kolodejskih travnikih“; c) „Teče voda proti vodi“, priredil J. V. Novotny. poje gdč. Magda Dvořák. NB. Na klavirju spremlja g. Jos. Procházka. Začetek točno ob 1/28. uri, konec ob 9. uri. Cene prostorum: Sedeži po 4 K, 3 K, in 2 K, stojišča po 1 K 20 v, dijaške vstopnice po 40 v. Vstopnice se dobivajo v trgovini g. J. Lozarja na Mestnem trgu in na večer koncerta pri blagajni.

Drobne novice. Ognjegasno društvo v Škofjiloki je dobilo dovoljenje napraviti efektivno loterijo z 2500 dobitki. — V Trstu je pričel izhajati nov hrvatski list „Slavenska Misao“. — Zaprlji so 28letnega cigana Ivana Heldā in 18letno ciganko Marijo, ker sta kradla nekje na Krasu. Oba sta znana uzmoviča. — Tovarna za steklo v Hrastniku je vsled odstopa g. Hermana Prossinagga prešla popolnoma v last Viljema Abelsa. — Pomožna natakarka Frančiška Trtnik, 19 let stara, stanujoča v Ljubljani, je v nedeljo dopoldne v gostilni Jožefa Erjavca v Sp. Šiški št. 150 izpila tri četrt litra slivovke in se na to zgrudila nezavestna na tla. Poklicali so zdravnika, ki jo pa ni mogel spraviti k zavesti. Prepeljali so jo v bolnico, kjer je popoldne umrla. Natakarka je z gosti stavila, da izpije tri četrtinke žganja. — Dimnikarski pomočniki v Ljubljani nameravajo stavkati. — Slovensko ljudsko knjižnico nameravajo ustanoviti v Gorici. — Odšel je pred štiriindvajsetimi dnevi iz svoje hiše v Kropi Gregor Šolar, posestnik in verigar, star 38 let, oče sedmerih nedoraslih otrok, in se do danes ni vrnil. — Tatinska druhal — baje nad trideset glav broječa — se klati že dalje časa po krškem okr. glavarstvu. — Iz St. Vida pri Zatičini se poroča, da je med nedeljsko jutranjo božjo službo neki tuj komedijant zažgal pred cerkvijo bengalični ogenj. Ljudje v cerkvi so mislili, da gori, in vdrli proti vratom. Nastala je silna gnječa. Nekemu otroku je v gnječi bila zlomljena roka, tri ženske so se tako prestrašile, da leže. Ko so ljudje videli, da je vso nesrečo povzročil tuji komedijant, so ga pretepli. — Jakob Avžner je bil 28 let zaprt v Karlavi pri Gradcu. Bil je radi požiga v dosmrtno ječo obsojen, ker sta dve priči krivo prisegli. Lansko leto je nekdo na smrtni postelji pred pričami izrekel, da je on bil tisti požigalec, in da je Jakob Avžner po nedolžnem zaprt. — V bolnici usmiljenih bratov v Gradcu je umrl zaslužni duhovnik in prijatelj ljudstva čast. gosp. župnik Jurij Zmavc iz Remšnika v 60. letu svoje dobe. — Smrtno nevarno je obolel v Gradcu g. Baldomir Jarc. Zdaj je že nekoliko bolji. — Poslanec Schreiter pogorel. Poslanec Schreiter je tožil delavca Müllerja, ker mu je ta nekoč rekel „podel lažnik in obrekovalec“. Pri obravnavi v Pragi je Müller dokazal svojo trditev in bil oproščen. Müllerjeva trditev je torej sodnijsko dokazana. — Vseh srednošolcev v Avstriji je 115.691.

Okolu sveta.

Politiške vesti. Nemčija zaključuje svoje gospodarstvo za leto 1901 s primankljajem 345 milijonov mark. — Nemški prestolonaslednik se je podal na popotovanje v Petrograd in v Carigrad. Od tod pojde baje v Jeruzalem. Menda ga vodijo v Petrograd nemiri v Macedoniji. — Vstaja v Marokko še ni končana. Sultanova armada je baje popolnoma poražena. Skoro gotovo bodo posegle vmes evropske velevladi. — Nemški cesar je zavrnil doposlano mu knjigo znanega

Hoensbrocha proti papeštvu, češ, da ni znanstvena. S tem je pokazal, da se niti kot protestant noče ponižati, da bi odobral neresnične napade. Slovenski liberalci pa so bili tako pošteni, da so s slastjo ponatiskovali iz one knjige napade proti cerkvi. Sramota jim! — Iz Budimpešte se poroča, da izdeluje novi vojni minister nov vojaški zakon. Po tem zakonu skrčila bi se stalna vojaška služba na dve leti, a število novincev povišalo bi se za 125.000 mož. Stroški pa za tako organizirano vojsko bi iznašali vsako leto 110 milijonov kron več, nego znašajo sedaj. Ta novi vojaški zakon bi stopil v veljavo l. 1906. — Prihodnje dni se vrši v Zagrebu shod vseh opozicijskih hrvatskih strank. Namen temu shodu je združiti vse te stranke v jedno samo opozicijsko stranko ter določiti taktiko, kako z združenimi močmi upirati se proti vedno naraščajočemu navalu madjaronstva na Hrvatskem. — Zakon o kupčiji na obroke za katerega so se potegovali posebno naši poslanci, je dobil najvišje potrjenje in stopi dne 10. aprila v veljavo. — Deputaciji ki je prišla cesarja vabit na ples trgovcev, je cesar odgovoril, da mu žal zdravje ne dopušča, po noči hoditi iz sobe ter je naročil prestolonasledniku Francu Ferdinandu, da ga pojde zastopat. Tudi na ples dunajskega mesta letos cesar ne pride.

Kaj se kuha? „Slovenec“ prinaša naslednjo zanimivo politično vest: Vsenemški listi so jako oplašeni napram vestem, da Avstrija namerava v najkrajšem času s svojimi četami zasesti Sandžak-Novibazar in tudi pokrajino do Mitrovice. V slučaju, da se spomladi prično novi nemiri v Makedoniji, bi bila Avstrija, kakor zatrjujejo merodajni krogi, po berlinski pogodbi to opravičena, ker bi se bilo bati, da se vstaja ne razširi v okupirane dežele. Vsenemci pa slutijo, da tiči za to namero Rusija, ki hoče okrepiti slovanski živelj v Avstro-Ogrski in s tem doseči, da se Bosna in Hercegovina dejanski priklopita naši državi. Vsenemci kričé, da se tako namerava pomnožiti moč Slovanov v državi. Resnica pri tem je, da Rusija in Avstrija bodeta napram makedonskim homatijam edini in če treba odločno postopali. Politiki spravljajo s to zadevo tudi v zvezo naredbo, da se vojaške čete lahko nastanijo tudi v šolah, in pravijo, da je za tako pomikanje avstrijske armade proti jugu že vse pripravljeno. Vsenemški listi pišejo, da je grof Lamsdorff radi tega prišel na Dunaj in se skliceval na neko interesno pogodbo radi Balkana mej Avstrijo in Rusijo z leta 1897. — K temu pristavljamo, da se je vojna uprava obrnila tudi do mnogih pekovskih mojstrov v Ljubljani z vprašanjem, koliko bi največ mogli speči kruha na dan. Pri tej vojni operaciji Avstro-Ogrske bi v prvi vrsti prišli v poštev slovenski vojaki.

Zahvala Dunaju. Sv. oče se je zahvalil na daru dunajskega mesta povodom svojega jubileja in pisal županu dr. Luegerju pismo, v katerem pravi, da posebno oveseljuje in blažilno tolaži njegovo srce, da mesto, ki je središče države in tako bogato odličnih imen, javno priznava svojo udanost nasproti Kristusovemu namestniku in to ob času, ko povsodi mnogi, bodisi vsled napačnih nazorov, bodisi iz ozirov na ljudi, črte in sovražijo stolico sv. Petra.

Kaj bo z Avstrijo? Francosko in nemško časopisje se rado bavi s tem vprašanjem. Pariški list „Figaro“ meni, da mora sedanji razpor med Slovani in Nemci dovesti do velikih nemirov v Avstriji. Ta razpor se bo po francoskih prorokovanih končno tako poostiril, da bo začela posredovati Nemčija v prilog Nemcev, Rusija pa v prilog Slovanov. Seveda so to le več ali manj navadna časninarska domnevanja. Brez vse vrednosti pa ta ugibanja vendarle niso. Vidi se, kako si mislijo zunaj Avstrije naravni razvoj naših zamotanih razmer. Toda tak izid je pač skoraj nemogoč. Predvsem se sodi napačno Slovane. Slovani nikjer ne mislijo, da bi bila njihova rešitev v razpadu monarhije. Nasprotno, za nas še velja vedno Palackega izrek: Ako bi Avstrije ne bilo, Slovani bi zahtevali, da se ustanovi. Tudi naše razmere z Rusijo zunaj popolnoma napačno tolmačijo. Ne tajimo sorodnih čustev do Rusije, a ta čustva ostanejo vedno

le duševna. Pod rusko oblast si pač ne želi nobeno slovansko pleme v Avstriji, kakor tudi Rusija ne goji takih želj. Slovanski narodi v Avstriji imajo vsak za-se svoje narodne in politične vzore, a vsi skupaj v okvirju dosedanjega sestava. Čehi streme za svojim starim državnim pravom, istotako Hrvati. Slovencem je vzor narodna samostalnost, Poljakom njihova neodvisna Poljska. Ako se naj to doseže, ni treba razbiti države, temuč le ustava se naj umakne pravični ki bo dala vsakemu narodu, kar mu gre. In ravno to je točka, ki kaže vso zaslepljenost avstrijskih vlad. Ono ustavo, ki je vir vsem nevoljam in zmešnjavam, čuvajo avstrijske vlade kakor svojo edino rešilno misel. Pri tem ne vidijo in ne slišijo, kako poka sumljivo na vseh koncih in krajih. Baš sedaj, ko se gre za dovolitev češkega notranjega jezika, se vidi ta vladna ozkosrčnost. Izmišljajo si vse mogoče izbege, le tega nočejo videti, kar bi kratkim potom zadovoljilo Čehe.

Zakonska dvojica Lonyay. Z Dunaja poročaja, da je nastalo med zakonsko dvojico Lonyay nespornost, ter da je grof Lonyay zapustil bivšo našo prestolonaslednico, sedanjo grofico Štefanijo Lonyay.

Zopet lep liberalni mestni poslanec. Iz Dunaja se poroča: Veliko pozornost vzbujajo razkritja „Reichspošte“ o liberalnem deželnem poslancu iz Amstetna, Schmidl nu, ki je bil pri zadnjih volitvah izvoljen v deželni zbor z malo večino. Dolže ga, da je kot mestni župan napravil pobotnice za dela, katera niso bila nikdar izvršena. Razne priče so baje odkrile celo vrsto takih slučajev.

Falbov koledar. Falb prorokuje: januarij je večinoma suh, potem postane deževen, zaključki ga sneg: februarij bo suh, skoro brez snega, marec bo snežen, koncem marca pa bo visoka temperatura, april bo deževen, v maju bo toliko dežja, da se je bati povodnji, junij bo začetkoma suh, a bo vendar nekaj večjih viharjev, posebno v Avstriji. Nato bodo precejšnji viharji na jugu, na višavah bo padel sneg. — Kritični dnevi prvega reda so 13. januarija, 12. februarija, 29. marca (ta dan tudi solnce mrkne), 12. aprila, 26. maja in 25. junija.

Katoliško - narodno društvo v Lvovu je priredilo v dvorani trgovskega društva veliko zborovanje, na katerem so zahtevali trgovski uslužbenci in katoliški trgovci lvovski uvedenje nedeljskega počitka.

Mrličeva ovadba. Janez Doherty stal je v Skigi na Irskem pred porotniki obtožen da je umoril lastnega sina: Stari Doherty se je hotel poročiti z mlado deklico, a tej ženitvi protivil se je sin. Zaradi tega sta se oče in sin sprla in v prepiru je oče ustrelil sina. Pri sodnijski razpravi spovedal je oče, da je z nekim sorodnikom mrtveca hotel nesti z dvorišča v sobo. Pri tem se je pa morilec svojega sina grozno prestrašil, ker je mrtvi sin kazal z roko v nebo, kakor ga bi hotel Bogu tožiti. Sodnik ga je obsodil na vislice.

V avstrijskem državnem zboru, ki se je zopet pričel v četrtek ob 11. uri dop., divja obstrukcija čeških agrarcev in narodnih socialcev. Dočim so bili Mladočehi zadovoljni, da se zapostavijo njihovi predlogi rešitvi sladkorne predloge, se mala četa okolu deset čeških agrarcev in narodnih socialcev ni udala. Posamezni obstrukcijski govorniki govorijo po 5 do 6 ur. Nemci so sklenili, da vstrajajo toliko časa pri seji, da se rešijo vsi nujni predlogi čeških agrarcev in socialcev. Zato je trajala seja od četrta od 11. ure dopoldne do večeraj do 7. ure zjutraj. Nato je predsednik prekinil sejo do 10. ure, nakar se je seja nadaljevala ves dan do danes zjutraj. Poslanci spe v hodnikih državnega zbora in sluge jih bude, kadar je treba iti po obstrukcijskih govorih k glasovanju. Ni izključeno, da se tudi Mladočehi ne pridružijo obstrukciji. Nemci se hočejo boriti proti tej obstrukciji do skrajnosti, ker vedo, da so sicer ure sedanjega parlamenta štete in da za tem parlamentom utegne priti zanje kaj slabšega. Vsekakor stojimo pred velevažnimi dogodki. Ob zaključku našega lista seja še traja.

OBRTNI VESTNIK.

Urejuje Ivan Kregar.

Zgodovina obrtnega stanu.

Priobčil F. S. V. . . . o.

Kako so nastali cehi?

Obrtnikom so se zdele kmalu dolžnosti do grajščakov neko težko breme. Čim bolj so se rokodelci čutili osamele, tem bolj so se odtujevali dvomom, a tem bolj so se jeli približevati eden drugemu. Nastale so polagoma raznovrstne proste obrtne zveze, kakor pričajo še ostala nemška imena: „Zunft“ (*), „Gilde“, „Innung“, „Gaffeln“, „Rotte“ i. t. d. Obrtni stan je pričel v svojem razvoju novo dobo.

Napačno bi bilo trditi, da so se vsi prosti cehi razvili edino le iz „uradov“ odnosno iz grajskih rokodelskih zvez.

Stierda pravi, da so cehi na raznih krajih nastali na različen način. In Gierke trdi naravnost, da s tem, če priznamo, da tvorijo grajske rokodelske zveze nekak prehod iz „uradov“ na cehe, še ni rečeno, da so se vsi cehi razvili iz uradov na dvorih. Kot vzorec so jim služila marveč prostovoljna zedinjenja prostih neodvisnih obrtnikov.

Zelo verjetno je — tako nadaljuje Gierke — da so vsaj najstarejši cehi nastali na ta način, da so se prosti rokodelci — in nekoliko je bilo takih že od nekdaj — prostovoljno združili. Še z večjo pravico se sme to trditi o trgovskih gildah. Če pa so se obrtniki neke vrste tako združevali, je umevno, da so jih v tem posnemale tudi grajske rokodelske zveze. Tako je nastal en institut obrtnih cehov; institut, pri katerem se je v nekaterih točkah še zrcalila ideja starih uradov, na drugi strani pa je bil to institut, ki je po svojem bistvu baziral na popolnoma novem principu, na principu prostega združevanja.

Na vprašanje: Kdaj so se začela razvijati prostovoljna združevanja prostih rokodelcev, moramo odgovoriti, da je to stvar natanko pojasniti malo bolj težavno, kajti v tej točki niso vsi istih misli. Gotovo je, da so se rokodelci zgodaj začeli eden drugemu približevati, kajti že za časa Karola Velikega so bile propovedi proti snovanju cehov. Poznejši cesarji, posebno Hohenstauf-ovci, niso bili posebno prijazni napram takim zvezam. Friderik II. je leta 1231. na državnem zboru v in Kasweje v Udine naravnost dekretiral: „Aufhebung jeglicher Handwerksverbrüderung, Zunft, Gesellschaft“. („Vse rokodelske zveze naj se odpravijo“). Toda ideja združevanja se je bila že trdno spojila z duhom časa, in tudi cesarski ukazi je niso mogli zatreti. Kar so bile vitezom in duhovnom korporacije, kar je bil trgovcem in trgovskim mestam takozvani „Hansabund“, to so bile obrtnikom njih zveze.

Zdaj nam je vsaj nekoliko pojasneno, kako da si je obrtni stan v teku časa konečno vendar le priboril samostojnost. K razvoju obrtnega stanu in njega samostojnega stanja je posebno veliko pripomogla cerkev.

Že zgoraj sem omenil, da se je po prizadevanju cerkve in njenih zastopnikov porodil krščanski posvetni rokodelski stan. Tudi njene zasluge za povzdigo obrtnikov sem se že malo dotaknil. Tu bodi dostavljenih le še par besedi.

Kjer so imeli škofje svoje sedeže, ondi je zmiraj obrt najbolj cvela, ondi je bil dosledno tudi največji promet. Kajti škofje niso bili — kakor pravi Mascher — gospodje, ki bi stiskali meščane, temveč bili so jim očetje, in sicer očetje v pravem pomenu besede. V začetku so imeli rokodelci nekaj dolžnosti do škofov. Pozneje je precejšen del teh dolžnosti odpal radi privilegijev, tako da so obrtniki na zadnje le še nekaj malega v denarju plačevali škofom. Neka sled te obveznosti se je še ohranila do leta 1845. v Naumburg-u.

Priznati pa moramo, da niso mogli škofje pozneje, ko so začeli meščani dano jim svobodo zlorabiti, ničesar več opraviti, ko so hoteli vajeti

*) Nemška beseda „Zunft“ (ceh) je nastala — tako trdijo nekateri — iz besede „Zusammenkunft“ (shajališče). Drugi jo zopet izpeljujejo iz staronemščine, v kateri „Unge-zunft“ pomeni toliko kakor nered. „Zunft“ bi bil potemtakem izraz za red.

malo bolj napeti. V začetku so preveč dovolili, kasneje niso mogli več ubraniti. Iz prostih srenj so nastala prosta mesta, iz posvetov srenjskih so nastala svobodna svetovalstva v mestih. Stremljenje po svobodi se je zaneslo iz mesta na kmete, dokler ni konečno zmagala svoboda tudi tukaj.

Obrtniki se osvobodijo od patricijev; pribore si dostop do mestne vlade.

Ko so se bili obrtniki precej ojačili, šli so v svojih zahtevah še dalje. Z orožjem v roki so se hoteli osvoboditi gospodstva od strani patricijev in deležni so hoteli postati mestne vlade.

V najstarejih časih so se morala čisto mesta sama braniti, in ob takih prilikah so večinoma nastopali obrtniki kot edini bojovníki. Vsaka bratovščina je imela svojo zastavo in svojega vodnika. Od 13. stoletja dalje se niso obrtniki več borili peš, ampak na vozovih, še bolj imenitni pa na konjih. Slednji so se imenovali „Konstabler“.

Ker so jih v mestih vladajoči elementi včasih malo preveč pritiskali, vzdignili so rokodelci orožje proti patricijem, in prišlo je pogosto do krvavih pobojev. V začetku 13. stoletja so bile take rabuke od strani obrtnega stanu sploh na dnevnem redu, in res ne zastoj. Priborili so si dostop v mestne svete in postali so deležni mestne vlade. Cehi so bili zdaj na vrhuncu svoje moči in slave.

Uprava cehov.

Nehote se moramo vprašati: Kakšna pa je bila uprava po teh rokodelskih zadrugah?

Če hočemo upravo cehov skoz in skoz spoznati, moramo pojasniti:

1. V kakšnem razmerju so bili cehi do višje gosposke, ali z drugimi besedami, kake dobrote je uživalo mestno prebivalstvo od cehov.

2. Moramo naštetiti vse one koristi, katere so imeli posamezni udje od medsebojnih zvez.

V odgovorih na to dvojno vprašanje bomo že ob enem spoznali pravi smoter srednjeveškega združevanja.

Glede prve točke smemo reči, da so se cehi pač kolikor toliko morali ozirati na mestne občine; predložiti so morali njeni oblasti vse nove naredbe in oblasti. V sporazumljenju s cehi je posezala mestna oblast v njihove prepire, določevala je blagu ceno, zabranjevala goljufijo in poneverjevanje blaga.

Da ni imela mestna gosposka nepotrebne dela, skrbeli so cehi sami s svojimi naročili, naj se dela fino in pošteno, da bo vse „gut und tadellos“ in „nicht wandelbar“. Večkrat na leto so preiskali predstojniki cehov vse delavnice. Če so kaj slabega zasledili, so takoj odstranili. Tej reviziji so prisostvovali mestni svetovalci pa župan. Skrbno so pazili, da so bile mere in uteži pravični; meram so bila v ta namen marsikje znamenja užgana. Proti ponarejalcem blaga so ostro nastopali. V Regensburgu so imeli iz leta 1259 določbo, vsled katere je moral vsak, ki je prodajal ponarejene rute, plačati gotovo kazen; če pa te ni zmožel, so mu odsekali roko. Na Dunaju so imeli za one peke, ki so prodajali slab kruh, kaj primitivno kazen. Vzeli so dolg kol, na kol so navezali koš, v koš so položili peka in vse skupaj potunkali v mlako.

Ko so preračunili vse stroške pri proizvajanju in obdelovanju, ko so prišteli še primeren dobiček, določili so natanko ceno izdelkov in živil, in sicer v sporazumljenju z mestno oblastjo vsaj v nekaterih rečeh. V Regensburgu n. pr. je stal hrbet od celega prešiča 3 funte (1 funt je 240 vinarjev), gnjat se je dobila za pet funtov.

Ker je bila cena pri enem kakor pri drugem obrtniku enaka, je obstala vsa konkurenca le v tem, da je vsak skušal prodajati dobro in solidno blago. Ta konkurenca nima z današnjo pač nič drugega skupnega nego — ime.

Vsa ta določila so bila dana v prilog konsumentov. Zdaj pa si oglejmo še ona, ki so ščitila producenta.

1. Najvažnejši privileg za obrtnike je bil ta, da nikdo ni smel opravljati kake gotove obrti, ako ni bil član dotičnega ceha. Vsak je moral delati osebno, podjetnikov niso poznali. S tem privilegom je bil v zvezi drug privileg, tako-

zvani privileg „mestne milje“ (der städtischen Bannmeile), to je v okrožju določene mestne milje ni smel nikdo drug prodajati blaga, kakor k tistemu mestu pripadajoči obrtniki. Ob enem pa so bili tudi meščani prisiljeni kupovati pri domačih obrtnikih.

2. Druga odredba, ki je bili srednjeveškim obrtnikom v veliko korist, pa je bila ta, da ni smel posameznik kupovati surovine, ampak zveza. To določbo so imeli izdelovalci opank l. 1589. v Bremen-u. Če je kak ud kje surovino bolj po ceni kupil, je moral naznaniti cehu, da je vsak deležen postal te dobrote. Že samo ta vzgled nam kaže, kaj in koliko premore v javnem socialnem življenju kršč. ljubezen in kršč. bratstvo.

3. Cehi so bile pravne družbe (Rechtsgenossenschaften). Njihov glavni znak je bila avtonomnost, to se pravi, cehi so bili samostojni, kakor se bo razvidelo iz naslednjih točk.

Mestna gosposka je imela — tako sem omenil že zgoraj — neko nadzorstvo nad cehi. Vendar pa se ni nikdar brez potrebe vmešavala v njih razmere, temveč jim je pripustila, da so si sami uredili svoje notranje zadeve. To točko povdarja Janssen v svoji zgodovini kot posebno prednost cehov. Samostojno so se borili predstojniki cehov, kadar je to zahtevala moč pravice. Na Francoskem so imeli celo pomočniki lastne predstojnike, ki so branili njih pravice.

4. Cehi so bili krščansko pravne karitativne družbe. Versko stran obrtnikov sem že nekoliko označil, ko sem govoril o postanku obrtnega stanu in cehovstva. Zavedajoč se, da je vera podlaga vsake prave družbe, jim je bilo krščanstvo središče vsega njihovega mišljenja in delovanja.

Delo je imelo pri njih religiozen značaj, imenovali so je „urad“. Preden so šli na delo, so bili pri sv. maši. Posebno zvesto so častili sv. Jožefa, nebeško dete Jezusa, ki jim je bil vzor vajenca in pomočnika, in pa Mater božjo. Cehi so imeli lastne altarje, lastne pobožnosti, svoje zastave in praznike. Skrbeli so, da so se prazniki obhajali dostojno; vneto so se borili proti neveri. Zato so zahtevali kot nujen pogoj za svoj obstanek — enakost vere. Značilno je, da celo liberalci pripoznavajo, da je bil pri cehovstvu verski moment — najvažnejši.

Iz žive vere je potekala skrb za pravnost. To, kar dandanes opravlja policija — posebno glede na pravnost — so izvrševali takrat cehi.

Njihova skrb za dobro ime je občudovanja vredna. Imeli so strogo določbo, da se nezakonski otroci ne smejo sprejemati v obrtni stan. Postopanje, nočno izostajanje iz hiš, popivanje so pri vajencih in pomočnikih strogo kaznovali.

Gojili so medsebojno ljubezen, zvesto so podpirali drug drugega. Reveže so pokopali na skupne stroške. Če je umrl oženjen mojster, dali so cehi vdovi zvestega pomočnika, ki je nadaljeval obrt. Bogatejši cehi so imeli svoje bolnišnice: tako n. pr. so sezidali l. 1505. ribiči in štacunarji v Hamburgu špital sv. Joba.

5. Konečno moramo omeniti še one določbe, ki so zabranjevale golo dobičkarstvo in vsakršne prevare, recimo podlo konkurenco. V to svrhu je bilo natanko predpisano, koliko vajencev in pomočnikov sme imeti vsak mojster. Plačo za pomočnike so določevali cehi; imeli so skupne delavnice in prodajalnice. Cehovstvo je bilo kreditno društvo, imajoč blagajne, iz katerih so zalagali člane in sicer — brezobrestno.

(Dalje prih.)

GLASNIK.

Delavske drobtine.

Na veselico železničarjev! V soboto, dne 31. januarja t. l. prirede v dvorani starega strelišča železniški in električne železnice uslužbenci, člani pravovarstvenega in podpornega društva „Prometne zveze“ v Ljubljani zabavni večer, spojen s plesnim venčkom, šaljivo pošto in šaljivim srečkanjem. Vstopnina 40 vin. Začetek ob 8. uri. — Ker je čisti dohodek namenjen bolnim članom in za dobrodne družbene na-

mene, se vsako preplačilo hvaležno sprejme. Za darove za šaljivo srečkanje se uljudno prosi, in se naj isti ali na vodstvo, Resljeva cesta št. 23 pošljejo, ali pa je na zahtevo pride kdo tudi na dom iskat. Za mnogobrojni obisk prosi z odličnim spoštovanjem Društveni odbor.

Socialni demokratje — sklicatelj krščansko-socialnega shoda. Za nedeljo 11. t. m. ob 1/4. uri popoldne sklicalo je socialno demokratično strokovno društvo v Vevčah javen shod. S tem shodom so hoteli rudeči pred vsem nekoliko popraviti, kar je Kopač pred tedni pokvaril s svojim nerodnim nastopom in s svojimi neslanimi napadi, kajti ravno vsled onega Kopačevega shoda je več delavcev zapustilo rudečo družbo. Na dnevnem redu nedeljskega shoda je bil protest proti neki naredbi ministerskega predsednika z dne 19. novembra 1902, s katero hoče nekako omejiti prostost delavskih društev, ki imajo namen podpirati svoje člane ter jih podvreči zakonu z dne 26. nov. 1852, ki določa za gotova društva oblastveno nadzorstvo; poleg tega je bila na dnevnem redu socialna politika v Avstriji. Ob 1/4. uri se je napolnila precej prostorna zborovalna soba pri Avgustu Kuharju v Vevčah, bilo je gotovo do 250 zborovalcev. Sklicatelj sodrug Fink otvori zborovanje ter pozove navzoče, naj izvolijo predsedstvo. Eden izmed rudečih je predlagal kot predsednika sodruga Finka, toda ogromna, več kot 4/5 večina krščanskega delavstva je navdušeno posadila na predsedniško mesto tovariša Jeriho, na podpredsedniško tov. Reška in na zapisnikarjevo kapelana Riharja. Tedaj pa je kurja polt polila rudeče, nad katerimi se je izvršila svetopisemska beseda: „Priatelj, pomakni se, toda ne višje, ampak nižje!“ Umakniti so se morali od predsedniške mize ter gledati lep krščansko socialni shod na svojih razvalinah. — Zlasti je bilo srce okroglemu Finku in rudečemu papežu — kakor ga šaljivo nazivlje ljudstvo — očku Travnju, ki sta se tako lepo pripravila za predsedstvo. No, pa kaj se hoče. Es wäre zu schön gewesen, es hat nicht sollen sein! — Izmed menda osmerih iz Ljubljane došlih mokračev so prišli do besede Kocmur, Breskvar in Tokan. No, priznati se mora, da so to pot skrili svoje navadno bojno orožje, napade na vero, cerkev, duhovenstvo in krščanske socialce, razume se, ne iz prepričanja, temu iz strahu pred našo ogromno večino in iz hinavščine, da bi mogli reči: Glejte, nam se gre samo za delavske koristi. Toda predobro vas poznamo — poznamo vašo potuhnjenost, že prevečkrat ste pri nas pokazali pravo barvo, in naše delavstvo si ne da peska v oči metati. — Naglašali so sodrugi potrebo zavarovanja za starost in onemoglost, potrebo strokovne organizacije, in sodrug Kocmur je predložil resolucijo; v tej se zahteva od vlade, naj izpolni svoje obljube glede socialno-političnih preosnov, zlasti glede zavarovanja za starost za delavce, protestira se proti novim bremenom od strani države ter proti omejitvi društvene svobode; slednjič se v tej resoluciji pozivlja delavstvo, da se strokovno organizuje. Končuje pa se resolucija z besedami: „Slava gospodarskemu združenju vseh delavcev in delavk!“ — Proti tej resoluciji seveda tudi naši niso ugovarjali, pač pa sta se pristavila še dva stavka: 1. Shod ob enem pozivlja socialno demokracijo, da opusti boj proti cerkvi in veri, da bode mogoče krščanskim in socialno-demokratičnim društvom skupno postopati v boju za pravice delavstva in 2. zavarovanje za starost in onemoglost naj se raztegne sploh na vse delavske stanove. Izmed naših so govorili tovariša Jeriha in Gostinčar iz Ljubljane ter kapelan Rihar. Tudi ti so povdarjali potrebo zavarovanja za starost in potrebo strokovne organizacije, toda ne na socialno demokratični podlagi, ker na tej podlagi je združenje vseh delavcev popolnoma nemogoče. Tovariš Gostinčar je povdarjal, da so kršč. socialisti pripravljani podati roko v spravo, toda le pod pogojem, da se organizira delavstvo na čisto delavski podlagi brez političnih namenov. Nato je sodrug Breskvar rekel: „Pridite v naša soc. dem. društva!“ Toda tu je zadel na nepravo struno; zagrmelo je od vseh strani:

„Nikdar, nikoli!“ Med temi klici je tov. Jeriha zaključil zborovanje. Veseli in navdušeni so se razšli naši delavci, rudeči pa so potrti gledali na zanje ne preveselo zgodovino od njih sklicanega shoda. — No, ta shod je moral pač poučiti naše „sodruge“, da njihova organizacija pri nas ne bo z lepa vspela; naj le sklicujejo javne shode, saj jih ne bodo sklicevali sebi, temveč krščanskim delavcem. Tako nam lahko prihranijo pota in stroške za naznanitev shoda; tudi za prostor ni treba potem nam skrbeti, niti za govornike, ker v naši sredi bodo, kot se vidi, socialni demokratje dobri govorniki; povdarjali bodo le delavske koristi, in slednjic morebiti priporoče kršč. soc. organizacijo. Torej, rudeči, le večkrat skličite shode, toda le take dneve, ko imajo krščanski delavci čas — in nikdar shod ne bo vaš. — Opisani shod pa kliče socialni demokratijski resen opomin, da delavstva pod svojim praporom ne bo združila, dokler stoji na sedanjem stališču. Res je, precej so se pri tem shodu socialni demokratje potajili, ker so vedeli, da bi niti besede dalje ne mogli govoriti, ko bi začeli peti svojo navadno pesem, toda to na stvari sami prav čisto nič ne izpremeni. Socialni demokrat ostane rudečkar, naj govori iz različnih ozirov tako ali tako; kajti podlaga socialne demokracije je napačna! Torej spremeniti treba socialni demokratijski brezbožni materialistični temelj organizacije, potem se bo dalo z njimi govoriti. Ker pa je gotovo, da socialna demokracija nima resne volje delavstvu koristiti, temveč hoče le izkoriščati delavstvo v politične in osebne, judovske in judohlapčevske koristi, zato je gotovo, da ne bo spremenila svojih načel v korist delavcem, temveč da bo vstrajala na sedanjem stališču. Zato bodi geslo vseh pravih prijateljev delavstva: Proč od soc. demokratične judokracije — na dan s krščansko strokovno organizacijo! — Opomnimo še, da so socialni demokratje, ki so došli iz Ljubljane psovke in surovosti, katerih niso mogli otresti na shodu, stresli na povratku v Ljubljano, kričeč posebno grede mimo društvenega doma in mimo cerkve. Dober tek!

Vabilo k 5. rednemu občnemu zboru „Katoliško izobraževalnega društva“ v Križah v nedeljo dne 18. januarja t. l. ob 3. uri v društvenih prostorih. Vspored: 1. Nagovor. 2. Poročilo tajnika, blagajnika, knjižničarja. 3. Čitanje pravil. 4. Volitev dveh pregledovalcev računov. 5. Odobritev računov za leto 1902. 6. Volitev odbora. 7. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz Križev pri Trziču. Naše vrlo „Katoliško izobraževalno društvo“ je zopet pokazalo na praznik sv. treh kraljev da res skrbi za zabavo ne samo svojim članom ampak tudi za širje občinstvo. Priredilo je zopet lep večer z izbranim vspeodom. Priredilo je igro „Kmet Herod“ katera se je občinstvo obilno udeležilo kajti videl si občinstvo po dve uri ali še več oddaljenih župnij, namreč iz Naklega in Podbrezj iz Kovorja in Dupelj, videl si znane obraze iz Goriške župnije in celo iz oddaljenega Trstenika. To kaže da se ljudstvo živo zanima za naše društvo. Slišati je bilo opazke, o ko bi pri nas mogli prirediti kaj takega. Vsem onim povemo, da je to lahko, samo vstrajnosti in pa poguma je potreba pa se vse doseže! Že pri nastopu pevcev videl si obraze polne radosti. Z burnim ploskanjem je občinstvo vzelo na znanje prve pesmice, namreč Aljažev „Peričnik“ in Nedvedov „Mili kraj“. Obe pesmi ste jako težki skladbi, pa so jih pevci — 14 po številu — pod vodstvom g. Jožefa Janca dobro zapeli. Ko pa se je pričela igra, smeha ni bilo ne konca ne kraja. Ako bi hotel hvaliti posamezne osebe, ne vem, koga bi bolj hvalil — vse od kraja. Uloge so bile prav dobro oddane, le čuditi se moramo, da se delavci tako nauče in uglobojijo v svojo ulogo, ko morajo cel teden tako trdo delati in se pehati za vsakdanji zaslužek. Posebno nam je dopadal komični prizor „Simplicij Žolna“, ki je obudil mnogo neprisiljenega smeha. H koncu pa so zopet nastopili pevci ter so nam zapeli Hladnikovo „Lahko noč“. Sploh se je pri tej igri pokazalo, da društvo dobro napreduje. Želeti je, da se zopet kmalu vidimo pri enaki zabavi

in veselju. Vrlim društenikom pa kličem: Le tako na začetem potu naprej, ne oziraje se ne na levo, ne na desno, kaj pravijo nasprotniki, saj pravi že star pregovor, da vsaka dobra stvar ima dosti nasprotnikov. Da jih ima tudi naše društvo, to se razume. Toda ne bati se jih! Le pogum! Bog Vas živi! Nekdo.

Delavske razmere v Trstu. Stara stvar je, da domači delavci v Trstu ne dobijo dela, pač pa tujec iz blažene Italije. Ravno te dni se je zgodilo zopet nekaj, kar nam jasno priča, da je resnica, kar smo rekli. Iz Italije je prišlo 89 delavcev. Se isti dan so dobili službe in celo pri takih podjetjih, katera so še do istega dneva zatrjevala, da ne sprejmejo novih delavcev. Res čudne razmere. Domačini, in naj si bodo Slovenci ali Italijani, tekajo lačni in žejni od ene tvrde do druge, da bi si dobili dela, ali zastonj, ker se jim povsod zatrjuje, da jih ne rabijo, iz Italije si pa naročajo delavcev. Skrajni čas bi bil, da bi se slavna vlada nekoliko pobrigala za te žalostne razmere.

Velika stavka krojačev na Dunaju. Pri nameravani stavki krojačev proti konfekcijam na Dunaju bi stavkalo 4000 krojaških pomočnikov. Krojaški pomočniki zahtevajo 20odstotno povišanje plače, 11urni delavnik in da se prenočišča pri mojstrih odpravijo. Radi te zahteve krojaških pomočnikov so tudi krojaški mojstri zahtevali od konfekcionarjev povišanje plače. Za en sacco so plačali doslej konfekcionarji od dela 1 K 30 h, za ene hlače 50 h. Mojstri povdarjajo, da konfekcionarji na tisoče prihranijo tudi radi tega, ker jim ni treba nikogar imeti zavarovanega pri bolniški blagajni in ker jim ni treba imeti delavnic. Stavka se prične, ako se ne ugoditi tem zahtevam, jutri. Tudi krojači v Prosnicah so solidarni z dunajskimi krojači. Najnovejše vesti poročajo da niti konfekcionarji na Dunaju niti v Prosnicah nočejo nikakor ugoditi zahtevam krojačev, zato je stavka skoro nezogibna.

Ogenj v boryslavskih rovih je podnetila zlobna roka.

Vsi

v soboto 31. januarja 1903 ob 8. uri zvečer

v prostore „Starega strelišča“

kjer se vrši

**sijajna predpustna veselica
železničarjev.**

Svira vojaška godba.

Vstopnina 40 vinarjev.

Pozor! Pozor!

V torek, dne 20. januarja

bo v veliki dvorani „Katoliškega Doma“

ob 1/28. uri zvečer

zanimivo javno predavanje.

Predava g. **dr. Gruden.**

Prihitite k predavanju v obilnem številu!

Odbor „Slovenske kršč. soc. zveze.“

**Spominjajte se
ljudskega sklada!**

Enega ali dva

učenca (vajenca)

poštene rodbine, kateri ima veselje do učenja
pečarske obrti, **se sprejme** pri 2 2-2

J. V. Appe

izdelovalnica lončenih peči v Kandiji pri Rudolfovem.

Železnato vino	LEKARJA Piccoli - ja v Ljubljani. Dobiva se v lekarnah
krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe	

Edina zaloga na Kranjskem

LEKARNA PICCOLI

„pri Angelju“

~ Ljubljana, Dunajska cesta. ~

Polliterska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabrijel Piccoli**
v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek, ali po poštnem
povzetju. 1. 40 10-6

Zobozdravnik

August Schweiger

stanuje v hotelu „Stadt Wien“ (pri Maliču)
glavni pošti nasproti, II. nadstropje, št. 25—26.

Imam čast slav. občinstvu objaviti, da prestopi z novim letom t. j. s 1. januarjem 1903 k meni gosp. **Herman Peters** ter da sem zategadelj svoje zobozdravniške prostore razširil in iste z vsem — sedanjim zahtevam ustrezajočim — opremil.

Ordinujem od 8.—12. in od 1.—5. ure, ob nedeljah in praznikih od 9.—12. ure.

55 3-3